

Børnenes skole – frihed, fællesskab og faglighed

Rammer og retning for frihedsforsøget på skoleområdet i Holbæk Kommune

Holbæk Kommune vil med velfærdsaftalen på skoleområdet ansøge regeringen om at blive frisat fra en række paragraffer i folkeskoleloven i perioden fra 2021- 2024. Ambitionen er, at friheden skal omsættes til øget kvalitet i velfærden og give plads til øget faglighed og trivsel til gavn for eleverne.

Holbæks skolevæsen vil i de tre år aftalen løber være frisat fra såvel statslige som kommunale regler i vidt omfang, så der lokalt kan findes nye og kloge veje til en endnu bedre folkeskole.

Kommunalbestyrelsen er enig i at Holbæk Kommune, med frisættelsen af skolevæsenet, har fået en unik mulighed for at gentænke skolevæsenet i Holbæk Kommune, i rammen af den nye skolestruktur med 11 selvstændige skoler som træder i kraft d. 1. august 2021.

Kommunalbestyrelsen er enig i, at der med frihedsforsøget skal følge så få lokale regler og bindinger som muligt, og at der ad den vej kan blive stor forskel på, hvordan skolerne tilrettelægger processen under frihedsforsøget, hvad de enkelte skoler kommer til at arbejde med, og ikke mindst hvad de ønsker at holde fast i, at ændre eller helt at afskaffe.

Det er vigtigt for Kommunalbestyrelsen, at skolerne tager afsæt i de lokale forhold, det lokale særkende og de lokale behov og ønsker til forandring. Samtidig forventes det, at skolerne lader sig inspirere af hinanden og af deres omverden, fx privatskolerne. Samarbejdet med dagtilbud og ungdomsdannelser skal fortsat prioriteres, da sammenhængen i børne- og ungelivet er vigtig, og fordi flest mulige elever fortsat skal tage en ungdomsuddannelse. Det samme gælder samarbejdet omkring børn og unge i udsatte positioner. Derfor skal der fortsat være et stærkt samarbejde med PPR, socialområdet og myndighed, så alle børn, unge og familier fortsat får den nødvendige støtte og hjælp. Med friheden følger et ansvar til at gøre noget anderledes. Kommunalbestyrelsen forventer derfor, at alle skoler deltager og at flest mulige; medarbejdere, elever og forældre involveres i arbejdet med frihedsforsøget gennem alle tre år.

Gennem arbejdet med frihedsforsøget er det Kommunalbestyrelsens håb og forventning at Holbæks 11 folkeskoler bliver forældrenes naturlige skolevalg for deres børn.

Der er enighed om at frihedsforsøget vil betyde, at det politiske arbejde omkring skolen vil ændre karakter. Frihedsforsøget ændrer ikke på, at Kommunalbestyrelsen fortsat har det overordnede ansvar, at den enkelte skoles leder har ansvaret for undervisningens kvalitet og at undervisningen er vederlagsfri.

Mål og retning

Frihedsforsøget i Holbæk har overskriften; Børnenes skole – frihed, fællesskab og faglighed. Overskriften rummer de forventninger som kommunalbestyrelsen har til skolerne:

Frihed

Elevernes personlig udvikling og dannelse skal styrkes. Eleverne skal opleve at skoledagen er meningsfuld og varieret. At der er plads til det personlige initiativ og forskellige måder at lære på.

Fællesskab

Eleverne skal opleve større skolegælde, flere elever skal komme i skole hver dag og flere skal være en del af det almene fællesskab. Eleverne skal mærke at de er en vigtig brik i et stærkt fællesskab, og at netop deres aktive deltagelse kan gøre en forskel for andre (demokratiske dannelse).

Faglighed

Eleverne skal lære mere og den faglige trivsel skal styrkes. Eleverne skal opleve at blive mødt med faglige udfordringer, der passer til dem. Et fagligt løft skal sikre at flere elever er klar til en ungdomsuddannelse, når de forlader folkeskolen.

Kommunalbestyrelsen lægger vægt på at de nye idéer til at skabe 'Børnenes skole' udvikles på skolerne. Dermed er det op til de deltagende skoler at vælge, hvilke forsøg der skal afprøves.

Med de udvidede muligheder og frihedsgrader til skolerne og ansvaret for at udnytte disse rammer forpligter Kommunalbestyrelsen sig også til at bakke op om eksperimenterne.

Statslige hegnspæle

Udgangspunktet for velfærdsaftalerne er at skolerne har frihed fra folkeskoleloven og tilhørende bekendtgørelser og frihed fra reglerne om uddannelsesparathedsvurdering. Der er udelukkende sat enkelte centrale hegnspæle som kommunen og folkeskolerne skal efterleve.

De overordnede hegnspæle er:

- Undervisningen skal fortsat stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, men øvrige krav vedr. organisering og indhold vil kunne fraviges som led i forsøget.
- Folkeskolen skal fortsat være vederlagsfri (Grundlovens § 76)
- Undervisningspligten vil gælde uændret.
- Reglerne om børneattester, jf. lov om indhentelse af børneattest i forbindelse med ansættelse af personale mv., fastholdes.
- Nødvendig støtte i undervisningen til elever med særlige behov fastholdes.
- Folkeskolens prøver, således at eleverne fortsat skal have en afgangseksamen fra folkeskolen. Der indføres frihed til at veksle enkelte fag, i både bundne og udtræksprøver.
- Vurdering af uddannelsesparathed fastholdes, men der gives mulighed for lokalt at tilrettelægge hvordan UPV udformes. Karakterkrav til ungdomsuddannelser fastholdes.
- Elevernes ret til et godt undervisningsmiljø gælder fortsat (Undervisningsmiljøloven)
- Elevråd og retten til at danne elevråd fastholdes.
- Skolebestyrelser fastholdes og deres opgave er fortsat at føre tilsyn med alle dele af skolens virksomhed. Der vil kunne gives frihed til at fravige reglerne, fx til bestyrelsens sammensætning.
- Klageadgangen ift. de regler, der fastholdes som hegnspæle, samt de rettigheder og krav, der gives frihed fra, men som kommunen vælger at fastholde.

Kommunalbestyrelsen og skolevæset vil fortsat skulle efterleve øvrig lovgivning f.eks. retssikkerhedsloven, de forvaltningsretlige regler og grundlæggende principper for offentlig forvaltning m.v.

Kommunale hegnspæle

Med velfærdsaftalen følger også en kommunal mulighed for at frisætte skolerne for kommunale regler og vedtagne politikker. Kommunalbestyrelsen er enig om, at der skal være færrest mulige bindinger og derved få lokale hegnspæle.

I det lys er der sat følgende hegnspæle:

- Styrelsesvedtægten for folkeskolen som hovedsageligt sætter rammen for blandt andet skolebestyrelsens arbejde, valg til skolebestyrelser, skolebestyrelsens beføjelser, elevråd, skolestruktur og økonomisk tildelingsmodel.

Derudover vil skolerne ikke være fritaget fra følgende administrative rammer:

- Kommunens budget- og regnskabsregulativ, samt økonomiske styringsprincipper. Regulativet er lovpligtigt og formålet er at sikre en tydelig beskrivelse af roller, ansvar, kompetence og forretningsgange. Regulativet er en forudsætning for en sikker styring at økonomien på hele området og for den enkelte leder, og for at budgettet fortsat kan holdes.
- Personalepolitikken og dennes delpolitikker om mangfoldighed, krænkende handlinger, stress arbejdsmiljø med videre fastholdes, herunder MED- og TRIO-samarbejdet og APV, trivselsmålinger og ledermåling – fordi Holbæk Kommune fortsat skal være en attraktiv arbejdsplads.

Alt andet er skolerne frisat fra lokalt. Hvis skolerne selv vurderer, at der er brug for lokale hegnspæle som flugter med de eksisterende politikker og retningslinjer i Holbæk Kommune, kan de vælge at anvende dem. Opgaven er fortsat at gøre en god skole bedre, samt at øge elevernes læring og trivsel.

Skolerne kan i løbet af de tre år forsøget eksisterer vælge at søge frihed fra de lokale hegnspæle, hvis de finder at de begrænser en god idé til et forsøg, der vil styrke målet om frihed, fællesskab og faglighed.

Desuden kan der søges yderligere frihed i de statslige hegnspæle den 1. oktober 2021 og igen den 1. april 2022, hvis dette skulle blive et behov.

Følgegruppe for frihedsforsøget

Der nedsættes en følgegruppe for frihedsforsøget. Følgegruppens er bredt repræsenteret og dens opgave er at følge frihedsforsøget på tværs af skolerne og inden for de mål og retningslinjer, der er defineret for henholdsvis 'frihed', 'fællesskab' og 'faglighed'. Følgegruppen understøtter at alle parter; elever, forældre, lærere, ledere og politikere sammen kan følge forsøgene på tværs af organisationen – og bidrager til at sikre et fælles billede af skolernes arbejde med frihedsforsøget.

Følgegruppen mødes 4 gange om året, første gang når loven er vedtaget og frihedsforsøget begynder i august 2021. Følgegruppen består af 13 medlemmer:

- To repræsentanter fra Udvalget for Børn og Skole
- Én repræsentant fra hver af de faglige organisationer:
 - Holbæk Lærerkreds
 - BUPL
- Én repræsentant fra hver af følgende grupper:
 - Skoleledere
 - Lærere

- Pædagoger
- Skolebestyrelser
- Dagtilbud
- Ungdomsuddannelser
- To repræsentanter fra elevråd
- Én repræsentant fra Ungdomsbyrådet

Politisk dialog og samarbejde

Der vil i hele perioden for frisættelsen være en dialog om progression og kvalitet i forsøget mellem det politiske niveau og skolerne. Dialogen og samarbejdet mellem de forskellige parter skal være med til at styrke såvel frihedsforsøget som effekterne af forsøget. Udvalget for Børn og Skole og Kommunalbestyrelse vil derfor løbende følge med i forsøget. Der er enighed om at etablere følgende overordnet dialog og samarbejdsramme mellem frihedsforsøgets parter:

- Kvalitets- og udviklingsdialoger hvor repræsentanter fra hver af de 11 skoler møder Udvalget for Børn og Skole, en til to gange årligt.
- En årlig og tværgående vidensdelingskonference med politisk deltagelse.
- Politisk dialog med følgegruppe.